

NÉPÚJSÁG

2025. július 19., szombat

LXXVII. évfolyam

160. (22026.) sz.

Ára: 4⁰⁰ lej

(előfizetőknek 2⁹⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Marosvásárhelyen tanácskoztak a kóbor kutyák ügyében

Törvénymódosítás szükséges

Fotó: Ovidiu Lucian Rusu

A Maros megyei polgármesterek több állami intézmény és nemkormányzati szervezet képviselőivel találkoztak, hogy megoldásokat találjanak a kóbor kutyák helyzetének megfelelő kezelésére. A július 16-i találkozót Ciprian Alin Belean, a Romániai Községek Szövetségének (ACoR) Maros megyei elnöke, Mezőrűcs község polgármestere szervezte, és Marosvásárhelyen, a városháza nagytermében tartották.

Szer Pálosy Piroska

A találkozón a megyei önkormányzatok polgármesterin kívül részt vettek a Maros Megyei Rendőr-felügyelőség Állatvédelmi Hivatalának

képviselői, a Maros Megyei Állategészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Igazgatóság, a Maros Megyei Prefektúra és a Maros Megyei Tanács elöljárói, az Állatorvosi Kollégium, a marosvá-

sárhelyi Save & Smile Állatvédelmi Egyesület, a Maros megyei Second Life Egyesület, a Sirius Egyesület Kolozsvárról, Lucian Rad állatgazdálkodási szakértő Brassó megyéből, valamint Maros megyei parlamenti képviselők.

Dragoș Jinga állatorvos és elkötelezett állatvédő a községek polgármesterei körében hónapok óta népszerűsíti a mikrocipezési és

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron,
mint ha
megvásárolná!

Nyári programok a Maros Megyei Könyvtárban

A Maros Megyei Könyvtár júliusban és augusztusban, minden kedden és csütörtökön nevelő és szórakoztató jellegű programokkal várja a 6-12 év közötti gyerekeket.

2.

Hunyadi Mária – 80

A művésznő textilszobrászati próbálkozásai sorában olyan újabb műve ez, amiben az ötlet és a megoldás szervesen összekapcsolódva, eredeti módon mutatja fel az alkotó látványteremtő erejét.

5.

Ünnepeltek a dészfalvi unitáriusok

Múlt szombaton hármás ünnepet ülték a dészfalvi unitáriusok: hálát adtak Istennek templomuk külső felújításáért, felavatták a felújított orgonájukat.

7.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

ALULNÉZET

Horváth Szekeres István karikatúrája

ÖRÖKSÉG

JÚLIUS

19

SZOMBAT

Ma EMÍLIA,
holnap ILLÉS, MARGARÉTA napja

Az év 200. napja, hátravan 165 nap

5:48

0:34

21:09

21:09

A nappal hossza:
15 óra 21 perc

IDŐJÁRÁS

Délután záporok

Hőmérséklet:

max.: 25 °C

min.: 13 °C

naptár

Isten éltesse!

ILLÉS: a héber eredetű Élijjá (וֵילִיאָ) név görög Élia formájából származik, jelentése Jahve az én Istenem.Női párja: Eliána.

MARGARÉTA: görög eredetű női keresztnév, jelentése: gyöngy.

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR: 2025. július 18.	
1 €	5,0736 lej
1 \$	4,3612 lej
100 Ft	1,2715 lej
1 g arany	470,1608 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

Több mint 200 kilogramm kábítószer csempészték

Előállítottak és harminc napra előzetes letartóztatásba helyeztek egy 28 és egy 39 éves személyt, akik ellen magas kockázatú kábítószercsempészés, kereskedelem, saját fogyasztásra történő birtoklás miatt nyomozott a Marosvásárhelyi Szervezett Bűnözés Elleni Brigád a Szervezett Bűnözés és Terrorizmus Elleni Bűncselekmények Szolgálatának ügyészeivel közösen.

A 39 éves gyanúsított ez év júliusában Spanyolországból mintegy 170 kg kannabiszt és 5 kg kokaint csempésztett be az országba, csempe- és kávégép-szállítmányba rejtve. A 3 millió euró piaci értékű tiltott anyagokat július 17-én, csütörtökön foglalták le a rendőrök Arad megyében. Ugyanezt a személyt azzal is megvádolták, hogy június elején szintén Spanyolországból csempésztett Romániába 80 kilogrammnyi kannabiszt, amelyet egy kolozsvári raktárban tárolt. Június 4-én három másik személyt tartóztattak le, akik ellen nagy kockázatú kábítószer-kereskedelem büntette miatt folyik nyomozás. Az akció során lefoglaltak még 6,5 kilogramm kannabiszt, amelyet az egyik személy által bérelt kolozsvári lakásban találtak. Ugyanakkor a július 16-án tartott házkutatások során a rendőrök és az ügyészek 250 gramm kannabiszt (kockázati kábítószer), bizonyos mennyiségű kristályos anyagot (magas kockázatú kábítószer) és egyéb bizonyítékokat találtak és foglaltak le – tájékoztatott a Maros Megyei Rendőr-felügyelőség sajtóosztálya. (pálosy)

sterilizálási kampányok szükségességét, azt, hogy tudatosítani kell a lakossággal a kóbor kutyák helyzetének megoldását, és ennek egyetlen módja a túlszaporulat megelőzése és az állatok beazonosítása. Mindehhez az önkormányzatok anyagi hozzájárulására lenne szükség. A fáradhatatlan meggyőzőmunkája is közrejátszhatott abban, hogy a mezőürcsi polgármester meghirdette a megyei tanácskozást, amelynek fő témája – a kóbor ebek – minden községvezető vállára nehezedő kolonc. Amint több ízben is elhangzott, a kóbor kutyák jelenléteért elsősorban az állatok tulajdonosai a felelősek. A törvény

Fotó: Dragoș Jinca

egyértelműen előírja, hogy az állat gazdájának kötelessége sterilizáltatni és bejegyeztetni házi kedvencét az országos nyilvántartásba, hogy azonosítani lehessen. Valójában azonban senki sem kényszeríti a kutyatulajdonosokat arra, hogy betartsák a kutyák ivartalanítására és mikroczipes azonosítására vonatkozó törvényt. A jelen lévő civil szervezetek – amelyek évek óta mikroczip-beültetési és sterilizálási tájékoztatási kampányokat folytatnak – vázolták a polgármestereknek, hogy milyen megoldásokat kellene alkalmazni, és hogyan tudnának együttműködni a közzintézményekkel.

A tanácskozás feszültnek bizonyult, egyrészt azért, mert akadt olyan polgár-

mester is a teremben, aki ellen büntetőeljárást kezdeményeztek, mivel aláírták a kóbor kutyák elaltatásáról szóló jelentést. A települések utcáiról gyűjtötték össze kóbor kutyákat, és szállították magánmenhelyekre, majd néhány nap múlva ezeknek a szervezeteknek a képviselői arra kérték a polgármestereket, hogy írják alá a befogott kutyák elaltatásáról szóló rendeletet, azzal az indokkal, hogy nem tudnak mit kezdeni a befogott állatokkal. Néhány polgármester aláírta, másokat időben megállítottak, miután a rendőrség beavatkozott és ellenőrzéseket végzett. A bírságokat azért rótták ki, mert az eutanázia csak szigorú feltételek mellett és állami menhelyeken megen-

parlamenti ülészakon törvénymódosítást terjeszt elő, mivel a jelenlegi, a kóbor kutyák kezelését szabályozó törvény túl sok terhet ró a polgármesterekre. Nem beszélve arról, hogy a bírságok és büntügyi feljelentések enyhén fogalmazva rendőrségi túlkapasoknak is minősíthetők. A törvénykezdeményezés érdekében várja a polgármesterek ötleteit, javaslatait. Bár törvény szabályozza, a szűkös költségvetés miatt egyetlen önkormányzat sem engedheti meg magának, hogy állatmenhelyet létesítsen és működtessen, szakembereket foglalkoztasson, és törvényes előírások szerinti szolgáltatást nyújtson. A jelenlegi törvény sajnos arra sem nyújt lehetőséget, hogy több önkormányzat összefogjon, és közösen létesítsenek egy egyesületet a kóbor állatok befogása és gondozása érdekében. A civil szervezetek sterilizálási kampánya kapcsán óvatosan fogalmazott, mint jelezte, a jelenlegi megszorító intézkedések miatt csekély az esély arra, hogy a polgármesterek pénzalapokat különítsenek el sterilizálási és csipezési kampányokra. Ugyanakkor hangsúlyozta az ivartalanítás fontosságának a tudatosítását vidéken. Állatorvosként megjegyezte, hogy az utóbbi időben falvakon is egyre többen keresik fel az állatorvosi rendelőt a kutyák vagy a macskák ivartalanítása végett.

Bár nem szerepelt a tanácskozás napirendjén, a Maros megyei prefektus, Barabási Antal-Szabolcs néhány polgármester kérésére felvetette az elszaporodó és egyre veszélyesebbé váló medveállományok kérdését is. A helyzet riasztó – ezt még a közzintézmények képviselői is elismerték –, mivel 15–20 évvel ezelőtt a dombvidéken és a síkságon nem éltek medvék, csak a hegyvidéki régiókban voltak jelen – hangzott el többek között az egyre aggasztóbb medvelátogatások és pusztítások kapcsán. Kolcsár Károly véleménye, hogy az emberek élete és javaik elsőrendűek a vadállatokkal és a kóbor kutyákkal szemben.

Mesevakáció

Nyári programok a Maros Megyei Könyvtárban

Mint arról a Népújság korábban beszámolt, a Maros Megyei Könyvtár júliusban és augusztusban, minden kedden és csütörtökön nevelő és szórakoztató jellegű programokkal várja a 6-12 év közötti gyerekeket, amelynek célja a kicsik kreativitásának és kíváncsiságának felébresztése.

Szeredai Vivien

Precup-Mătieș Ancuța-Maria, a Maros Megyei Könyvtár közösségi kapcsolatokért, népszerűsítésért és digitális fejlesztésekért felelős vezetője elmondta, hogy már évek óta szerveznek nyári programokat a könyvtárban, és mindig szép számban vannak érdeklődők. „A résztvevők száma napról napra változik, volt olyan alkalom, hogy 14-en vettek részt a tevékenységeken, de ma (július 17, csütörtök) több mint 20 gyerek érkezett. Azt tapasztaltuk, hogy a kicsik szívesen jönnek és vesznek részt a foglalkozásokon” – mondta. Hangsúlyozta, hogy a könyvtár munkatársait különösen jó

érzéssel tölti el, hogy több olyan gyerek csatlakozott a nyári programokhoz, akik már a korábbi években is részt vettek ezeken.

Precup-Mătieș Ancuța-Mariától megtudtuk, hogy a foglalkozások leginkább oktató jellegűek, és rendkívül változatos témákat dolgoznak fel. „Szó lesz többek között különféle állatokról, utazásról, biztonságról, valamint a zöld energiákról is. Emellett játékokkal, illetve kézműves foglalkozásokkal is készültünk a gyerekeknek, amelyek mindig az adott napi témához kapcsolódnak” – mondta. A felelős vezető úgy fogalmazott, hogy igyekeznek egy olyan alternatív vakációs programot biztosítani a gyerekek számára, ami

nemcsak hasznos, hanem szórakoztató is. „Célunk, hogy a tevékenységeken keresztül közelebb vigyük a kicsiket az olvasáshoz és a könyvtár világához, miközben megtanulják, hogyan kell viselkedni egy ilyen környezetben, és új tudással gazdagodva távoznak” – mondta Precup-Mătieș Ancuța-Maria.

A Maros Megyei Könyvtár gyerekeknek szóló vakációs programjai júliusban és augusztusban minden kedden és csütörtökön délelőtt 10 órától kezdődnek a Demokrácia fészkében, ahová a marosvásárhelyi Városháza utca 2. szám alatti Amerikai könyvtáron keresztül lehet bejutni. A részvétel ingyenes, azonban valamelyik szülőnek rendelkeznie kell könyvtári belépővel a megyei könyvtárba – akinek még nincs, egy látogatás során megszerezheti. A gyermek beíratásakor egy űrlapot kell kitölteni, amelyen megjelölik, hogy me-

Fotó: Szeredai Vivien

lyik tevékenységet választják. A műhelyfoglalkozások időtartama nagyjából 90 perc, a programokat pedig igény szerint román és magyar nyelven is megszervezik. A jelentkezési űrlap és minden fontos

információ megtalálható a Maros Megyei Könyvtár honlapján. Júliusban és augusztusban a könyvtár Kárpátok sétaténybeli részlegén is nyári programokkal várják a négy éven felüli gyermekeket.

NÉPÚJSÁG

MAROS MEGYEI NAPILAP

Kiadja az IMPRESS KFT.

FŐSZERKESZTŐ:

Karácsonyi Zsigmond

FŐSZERKESZTŐHELYETTES:

Vajda György

LAPSZERKESZTŐ:

Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroksa. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Putnoky-Benedek Annamária. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro. **SZERKESZTŐSÉG:** 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro **Telefon:** titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino. A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével. **Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben:** tel. 0728-082-259. **Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje:** hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

642357800069

ISSN 1220-3475 (print);

ISSN 1584-3238 (online)

A NÉPÚJSÁG HETI KULTURÁLIS MELLÉKLETE

1691. szám

SZERKESZTETTE: NAGY MIKLÓS KUND

Barcsay – 125

Életmű-kiállítás a Magyar Képzőművészeti Egyetem budapesti székhelyén

A Tökéletes egyensúly. Keresztmetszet – Barcsay Jenő életműve új megvilágításban című tárlat július 16-án nyílt meg, és amint az egyetem közleményében olvasható, úgy mutatja be az alkotó gazdag életművét, hogy friss perspektívába is helyezi művészetét.

Az életmű-kiállításon a számos, újonnan felfedezett Barcsay-alkotás mellett az érdeklődők megismerhetik az erdélyi születésű mester mozaikművészetét, a nemzetközi sikert megalapozó Művészeti anatómia című könyv eredeti rajzait, valamint bepillanthatnak nonfiguratív festészetének világába is.

Barcsay Jenő (1900–1988) festőművész élete és munkássága szorosan összefonódik a Magyar Képzőművészeti Egyetem történetével: marosvásárhelyi indíttatás után az intézményben kezdte meg tanulmányait 1921 őszén Vaszary János osztályában, majd 1926-ban fejezte be Rudnay Gyula irányítása alatt.

Oktatóként tért vissza 1945-ben az intézménybe, ahol 1975-ig művészgenerációk

hosszú sorát tanította szemléleti látszattan és anatómia tárgyakra. Több évtizedes művészi és oktatói pályafutása során gyökeresen átformálta a pedagógiai módszereket, és jelentős hatást gyakorolt a művészeti kifejezőmódokra – írják a közleményben.

Ezen az életmű-kiállításon láthatja először a nagyközönség a jubileumi év egyik szenzációját, Barcsay Asszonyok című monumentális szénrajzát, amely 60 év után került elő. A 21 négyzetméteres mű 1964-ben készült, a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Barcsay-mozikájának előképe. A rajzot a művész akkor készítette, amikor a Képzőművészeti Főiskolán anatómia tantárgyat tanított.

A kiállítás másik különlegessége, hogy Barcsay Jenő munkái mellett láthatók a német Gottfried Bammes művészeti anatómiát tanító professzor művei is. Barcsay és

Barcsay Jenő: Asszonyok – szénrajz, 60 év teltével először a nagyközönség előtt

Forrás: az MKE honlapja

Bammes munkásságán keresztül a tárlat látogatói két különböző aspektusból pillanthatnak be a művészeti anatómia világába, nyomon követhetve, hogy a két mester hogyan formálta át az anatómia oktatását.

A tárlat 80 műalkotását és dokumentumait az egyetem köz- és magángyűjtemények anyagából állította össze. A kiállítás az MKE és a szentendrei Ferenczy Múzeumi Centrum közös szervezésében, a Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatásával valósul meg – áll a közleményben.

Az életmű-kiállítás kurátora Bojtos Anikó művészettörténész, az MKE Művészettörténeti Tanszékének egyetemi tanársegédje, Sturcz János művészettörténész, az MKE Művészettörténeti Tanszékének oktatója és Szabó Noémi művészettörténész, a Ferenczy Múzeumi Centrum kurátora.

A Barcsay 125 jubileumi emlékévként keretében megvalósuló tárlat szeptember 30-ig látogatható hétköznapokon és szombaton 10 és 18 óra között a Magyar Képzőművészeti Egyetemen.

A tapintatlan fotóriporter – Erdélyi Lajos életmű-kiállítása Budapesten

Marosvásárhely öt éve elhunyt Pro Urbe Díjas fotóriporter újságírójának rendkívül gazdag archívuma a Blinken OSA Archívumba került, és annak budapesti Centrális Galériájában (Arany János utca 32. sz.) nyílt meg 2025. június 19-én a Ceaușescu-korszakot megidéző kiállítás. A tapintatlan fotóriporter című tárlat, melynek kurátorai Szilágyi

Lenke fotográfus és Zádori Zsuzsa vezető levéltáros, október 26-ig ingyenesen látogatható.

Az esemény szép visszhangnak örvend, marosvásárhelyi vonatkozásai révén lapunk olvasóinak figyelmét is fel szeretnénk hívni rá. Legalaposabb bemutatására a litera.hu honlapon, illetve Dragomán György író Fa-

cebook-oldalán találtunk, onnan válogattuk az alábbi információkat, szövegeket.

„Erdélyi Lajos (1929, Marosvásárhely – 2020, Budapest) fotóriporter, újságíró, értékmű, az erdélyi közművelődés és fotográfia ismert és elismert alakja. 2023–2024-ben Erdélyi Lajos archívuma – tízezer fotó, százötven hangkazetta, száz videó, valamint húsz doboznyi szöveges irat – a Blinken OSA Archívumba került. Ebből az anyagból készült a tárlat, az életmű első átfogó bemutatásaként. Erdélyi fényképein és írásain keresztül betekintést nyerhetünk az

államszocialista Románia hétköznapjaiba. A tapintatlan fotóriporter című tárlat középpontjában a fotóriporter Erdélyi áll: a riportfotós, aki az Új Élet című kéthetilap megbízásából járta be Romániát Nagyváradtól a Duna-deltáig a Ceaușescu-korszakban. Így ismerte meg annak mindennapjait, a gyárakat, bányákat, üzemeket, mezőgazdasági szövetkezetek dolgozóit; a nevelőintézeteket, kórházakat és bentlakásos bölcsődék lakóit; a pásztorokat és tutajosokat, kohászokat, halászokat és napszámosok életét, és a tőle telhető legtisztességebb módon, hozzájuk kellően közel lépve dokumentálta Erdélyi is, amit látott.”

A vadonatúj élet – Dragomán György tárlatnyitón elhangzott beszéde

Puskás úr és Kamus úr, a két szobrász, felnéznek és mosolyognak, az autó csomagtartójára kötözött Petőfi-szobor is felnéz, ő nem mosolyog, ebből a szögből eléggé pánknak néz ki szegény Petőfi, Laló, vagyis Erdélyi Lajos fentről fotózza őket, a fotó címe Petőfi utazik, ezerkilencszázhetvennyolcban készült, akkor én négy- vagy öt éves lehettem, attól függően, hogy szeptember előtt vagy után tették fel Petőfit a csomagtartóra.

Ahogy a fotót nézem, már hallok is apám hangján a nagy sztorit, hogy képzelem el, a szobor olyan irdatlan nehéz volt, hogy alig tudták felkínlódni szegényt a kocsni tetejére, aztán Puskás úr persze olyan gyorsan vezetett, hogy Petőfi minden kanyarnál ide-oda csúszkált a tetőn, és Kamus hiába mondta neki, hogy lassítson, Puskás úr azt mondta, hogy az kizárt, Petőfi mindig is a veszébe rohant, hát akkor most is rohannia kell, és még jobban rálépett a gázra, ahogy elindultak felfele a Nagyszerpentin, és szegény Kamusnak nem volt mit tennie, le kellett húznia az ablakot, és derékig ki kellett, hogy mászon a száguldó autóból, úgy fogta a költő szobrának a fejét.

Apám a Ritzben (Marosvásárhely réges-régen megszűnt legendás strandján)

(Folytatás az 6. oldalon)

Erdélyi Lajos archív fotója /jobbról/: Kolozsvári Puskás Sándor és Hunyadi László Forrás: Dragomán György honlapja

Kiról van szó, Bölöni úr?

P. Buzogány Árpád

A figyelmetlen olvasót könnyű átverni, és néha még akkor is becsapódik, ha nem is akarják átverni. Egyik jól ismert erdélyi (nem mellesleg székely) írónk új novelláskötetével könnyen megjárhatja bárki. Ugyanis a szennycímlapon (ez a

könyv első lapja, ez védi a következő oldalt, a címoldalt a szennyeződésektől; azon a szerző és a könyv címe szokott szerepelni, általában kisebb méretben) Bölöni Domokos nevét csupa nagybetűvel látjuk (szerény ember Bölöni úr, mert csupán a szennycímlapon nagybetűsítették nevét, habár valami Hatalmas Díj osztásán is megtehetnék vele), utána meg az áll: IM-BOLYGÓ ALAKJA ÉG ÉS FÖLD KÖZÖTT. Nem hiszem, hogy tréfadologként kellene venni, ha ilyen olvasunk valahol, nem. Hova imbolyog a mi szerzőnk? Na mi van, már ő is nekifogott magát fölemelni, isteníteni? Jól elkésett vele, jó negyedszázada művelik ezt könnyebb és egészen könnyű szerzők, hát mi történt, beállt a sor végére?

Hát nem. Nem olyan ember, nem olyannak ismerik. Meg aztán voltam én főállású könyvtáros, és tudom, hogy még a könyvtárosi szakleírásban is valamilyen írással elkülönítik a szerzőt műve címétől, hogy ilyenféle tévedéseket kizárjanak. A válogatott novellákat tartalmazó, a marosvásárhelyi Juventus Kiadónál idén megjelentetett könyvnek Donáth-Nagy György a műszaki szerkesztője, a borítólapon pedig Gyarmathy János Fényvivő című kisplasztikai munkáját látjuk. Miután az olvasó

megnyugodva rájön, hogy nincs semmi hátsó szándék a szerző részéről, vagyis Rejtő Jenősen fogalmazva, önmagasztalás esete nem forog fenn, nekifoghat az olvasásnak.

Az egyedül maradás (Hangok a semmiből), a Makk-féle összeesküvés kivégzett áldozatainak emléke és Orbán Balázs rájuk való emlékezése (Postaréti Golgota), az egykori amerikai álom torzképe (Új hazában új hont...), a kommunista munkaszolgálatosság (Szívünk megszentelve az örök honvágygal), saját hazatérései a szülőfaluba (A próféták elhallgattak), a címadó novella Bözödi Györgyre emlékezése, börtönbeli kínzások (Brong a szív), a városra származott értelmiségi gyengülő kapcsolata szülőfalujával és anyjával (Nónapi legomenon), illetve búcsúzkodás az élettől azzal, amint a minket örökre elhagyóktól búcsúzkodunk (Szikrázva szállongó) – mind olyan témák, amelyek pár évtizednyi erdélyi földi lét után ismerősek, mert valójában mindegyik írásmű azzal kapcsolatos: kik vagyunk mi, akik Bölöni Domokos novelláit olvassuk? Hogyan viszonyulunk a múlthoz, a nemzethez, a nagyobb közösség történelméhez, a magunk és családjaink közelmúltjához: a háborúk áldozatainak és bebörtönzöttek, kivándoroltak emlékéhez, a kisajátításokhoz, kitelepítésekhez, államosításokhoz, kuláksághoz, az egykori tündéri falvaink lassú és kínos halódásához, az összekavart, torz világunk esztelenségeihez, értéktagadásaihoz.

Legtöbb írás valós (Makk-féle összeesküvés kivégzett résztvevői, Orbán Balázs, Bözödi György, Derzsi Sándor) vagy elképzelt személyek (hősök) története, illetve azok szerepeltetése révén teszi egyedivé a sorsukat, helyzetüket megváltoztató fordulatokat. Utóbbiak hatását, következményeit az írás-

művek hősei csupán elszenvedik, nem alakítják, alakíthatják azokat.

Kiseb történelmi tablók, az utóbbi egy-két század kimerevített árnyképei, ám nem a történelemkönyvek lapjairól általánosítva, éppen ellenkezőleg: a környezetünk történe-seiből állt össze az, amit történelemként fog-nak tanítani következő nemzedékeknek. Leginkább ennek és a szerző (majd talán az olvasó) átélésének tulajdonítható, hogy nem könnyed történetek. Még a realizmushoz képest is dokumentumoknak tűnnek.

Megmarad bennünk a kérdés a kis könyv olvasása után, vajon a szerző az átismétlés, mások számára a tudomásul vétel miatt írta le? Részben alkotói fikciók, ám több bennük a többség által nem ismert részlet. Tehát egyfajta ismeretközlés? Az emlékezés köpö-nyegével leterítve? Vegytisztán egyik sem, és mégis mindegyikből van a novellákban.

Furcsa dolog ez az irodalom, és főleg az irodalmi élet. Míg egyesek csak brancsbeli-eknek osztják a lecsöppenthető pénzeket, hogy ösztöndíjas alkotók lehessenek viszo-nossági alapon majd ők is, egy pályája javát már lefutó, de sosem futtatott szerző előáll, és nem maga szobrának talapzatát kezdi in-téztetni, mint az ügyeskedőktől látjuk, hanem újból fölemel nemzedéknyi ideje égbe szállt író, költő, tudóst, kicsi székely falu nagy emberét. Akit az idősebb nemzedék Jakab úrként ismert. Meg más kis embereket, nagy hősokeket. Kinek megadatott az erdélyi magyar és főleg székely sorsra való rálátás, az jól tudja, hogy nem csupán a nagy ember nagy ember, hanem az is, aki másokat föl-emel. Ez esetben a címre és a legtöbb írásra utalva egészen pontosan ez a kiegészítés kí-vánkozik ide: visszaemeli őket, magasra, ahol korábban is voltak.

Ilyenféle könyv Bölöni Domokos új no-velláskötete, erősítse meg a fönnavaló a hang-ját!

Tabuk a 9. Látó-táborban

Kilencedik alkalommal szervezik meg az éves Látó-tábort. Az idei téma: a tabu. 2025. július 24-27. között zajlanak a táboresemények a vármezői Csodál-lak panzióban. Meghívtak: André Ferenc, Antal Balázs, Bánki Éva, Borsodi L. László, Codău Annamária, Farkas Anna, Fancsali Kinga, Fischer Bontond, Karamán Hunor, Kiss Tibor Noé, Kovács Péter Zoltán, Lövétei Lázár László, Markó Béla, Mărcuțiu-Răcz Dóra, Mészáros Márton, Nagy Zsolt, Németh Szabolcs Előd, Szabó K. Attila, Szabó Róbert Csaba, Székely Csaba, Szentes Zsolt, Tick Péter, Újvári Dorottya, Vermesser Levente, Vida Gábor, Vida Krisztina.

A tábor tevékenységei nyitottak, a szervezők

minden érdeklődőt örömmel látnak! Az első nap programját Székely Csaba tábornyitó beszéde nyitja csütörtökön 16 órakor. Azt Székely Csaba és André Ferenc beszélgetése követi Tabu a drá-mában és tabu a színpadon címmel. Vacsora előtt Mészáros Márton Tabuk Kovács András Ferenc költészetében című előadása hangzik el. A 20.30 órakor kezdődő esti programban Vermesser Levente és Vida Gábor beszélget Rend-kívüli magyaróra, és amit még akartok témakörben. Majd zenés felolvasás zárja a napot.

A július 25-i műsorban 10.00–13.00 között Sebek. Tapasztalatok. „A világ irodalma, eme időtlen körterem” címmel Bánki Éva illetve Hollywoodi (ön)cenzúra té-mában Németh Szabolcs Előd előadása szerepel. 15.00–19.00: Markó Béla: A nem létező ország – kötetbe-mutató, a szerzővel Szabó Róbert Csaba beszélget. Tabu és tabulatúra – Under-ground az internet előtt Tick Péter (Pedro) és Fischer Bontond beszélgetése. 20.30–21.30 – Kiss Tibor Noé: Olvadás – kötetbemutató, a szerzővel Szabó Róbert Csaba beszélget. 21.30 – Zenés felolvasás.

Július 26., szombat, 10.00–13.00: Gyerekek a folyóparton. Meddig a család egy kép? Újvári Dorottya előadása. Utána Költészet, tabuk, költői igaz-ság(osság). Kerekasztal-be-szélgetés, részt vesznek: Borsodi L. László, Lövétei Lázár László, Mărcuțiu-Răcz Dóra, moderál Codău Annamária.

15.00–19.00: Alternatív programok: bográcskozás, ki-rándulás, flekkenezés, dézsá-zás, pingpong stb. 20.30 – Felolvasás: Antal Balázs, Fancsali Kinga, Nagy Zsolt, Szabó K. Attila.

Makkai István az EMÜK-nél

Makkai István munkája a kiállításon

Forrás: a szobrász honlapja

A marosvásárhelyi szobrász, vizuális művész alkotásaiból Rézben egész címmel nyílt kiállítás az Erdélyi Művészeti Központ sepsiszentgyörgyi székhelyén. A kiállítót Nagy T. Katalin művészettörténész méltatta. A tárlat szeptember 5-ig látogatható.

Szente B. Levente

A fölöttünk álló tolvajokhoz

az erdőkről is beszélni kéne uram
lám, haldoklik már a fű, fa és minden rózsa, állat
lassan egy se

lesz, ha így megy tovább. talpunk alatt hamu és
por marad. aszott testünket felfalják csigák,
temető bogarak. nincsen már levegő se

víz. fertőzés pusztít. éhes pénzistenek
feksznek a ravatalon, ember-állat, rút pusztítója
világoknak, emberiségnek, többé fel se keljen, egy se

amit utódainknak hagyunk, felismerhetetlen.
már az ember se.

Hunyadi Mária – 80

Hölgyek esetében nem szoktunk kérkedni az életkorral, de Hunyadi Mária művésznő annyi fiatalos lendülettel és alkotóenergiával győzte meg híveit arról, hogy a múltó évtizedek nála mit sem számítanak, hogy csak fokozzuk az álmélkodást, ha a neve mellé odabiggyesztiük a nyolcvan-
nat. Igen, július 17-én volt a kerek évforduló. Mégis változtatás nélkül idézhetek korábbi méltatásomból. Öt évvel ezelőtt írtam, azóta gon-

függetlenül, hogy éppen hányadik életévét tölti be” – lehetett olvasni az akkori köszöntőmben. Ma is maradéktalanul érvényesek ezek a gondolatok, az utóbbi esztendőben is értékes, ötletes, beszédes új művekkel rukkolt elő a kiállításokon, s az oktatómunkából rég nyugalomba vonulva is példát mutatott egykori tanítványainak, követőinek. Igényességéből, céltudatosságából, elkötelezettségéből, a textilművészet határait feszegető próbálkozások-

szűkebben értendő gyökerek iránt. A nemrég zárult XXIX. Ariadnae tárlaton a Családfa című alkotása keltett egyértelmű elismerést. A művésznő textilszobrászati próbálkozásai sorában olyan újabb műve ez, amiben az ötlet és a megoldás szervesen összekapcsolódva, eredeti módon mutatja fel az alkotó látványteremtő erejét. A merész

Hunyadi Mária: Családfa
Fotók: N.M.K.

dok, bajok is sűrűn környékezték, önmagánál is nagyobb figyelmet kellett fordítania szeretett férjére, Hunyadi László mesterre is, ennek ellenére művészetét is tovább tudta gazdagítani, s a város kulturális fel-
lendítésében, a nemzedékek párbeszédében is megőrizte meghatározó szerepét. „Örök fiatal, amilyen csak egy művészi alapállásában, elképzeléseiben, céljaiban, szándékaiban határozott, kitartóan elkötelezett és bátran újító, igazi alkotó lehet. Attól

ból. Az Ariadnae szalonok, a Barabás Miklós Céh égisze alatt rendezett kiállítások, jubileumi jelentkezések tanúsították, mi az, ami fontos számára az alkotásban, milyen eszmék, érzelmek vezérlik, mennyire izgatják a múlt tanulságai és a jelen kihívásai. Az utóbbi időben a legnagyobb hangsúlyt talán a családra helyezte. Ez a kötelék mindenkor sokat jelentett Hunyadi Máriának, de mintha pár éve még nőtt volna az érdeklődése az elődök, a

anyag- és formatársítások egyébként mindig is jellemezték munkásságát, miközben jellegzetes stílusjegyeit sikerült úgy megőriznie, hogy nagy, csoportos kiállításokon is azonnal felismerjük, hogy ez vagy az a kárpit a Hunyadi Máriáé. Ehhez – példaként az utóbbi időszakra – több, múltba gyökerező textilkompozíciót társíthatunk. A művésznőt pedig Isten éltesse sokáig! Erőt, egészséget, jókedvet a továbbiakra!
N.M.K.

Az aranyváros hercege – új történelmi musical

Az aranyváros hercege címmel – Fehér Tibor műve alapján – III. Béla magyar király életét bemutató musical-operát készített Máthé Zsolt és Nyitrai László.

A kétfelvonásos szimfonikus mű színes zenei világa különlegesen ötvözi a mai hangzásokat a középkori európai hatásokkal és a közel-keleti, bizánci ritmusokkal – olvasható a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézete közleményében.

Mint kiemelik, az alkotók 2022 óta támogatott művészei a Magyar Művészeti Akadémiának. Az MMA Művészeti ösztöndíjprogram – amelynek szakmai lebonyolítója az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet – keretében a komponálást megelőzően különböző zenei kutatásokat végeztek, ennek eredményeképpen össze-
lősbemutatón ismerheti meg a közönség a mai kor embere számára is példamutató hős, III. Béla magyar király történetét – írják.

A musical-opera története az 1100-as években, a magyar történelem egyik legfordulatosabb, legizgalmasabb időszaka-

kában játszódik. Apja halálát követően a tiszta szívű Béla herceg hatalmi játszmák középpontjában találja magát. Elvesztíti szerelmét, édesanyja pedig az esküdt ellenség bizánci udvarába küldi túsznak, a béke zálogaként. Így kerül Béla az akkori világ vibrálóan veszélyes központjába, Konstantinápolyba, Mánuel császár udvarába – olvasható a darab ismertetőjében.

Mint írják, az örökös nélküli uralkodó rögtön felismeri az ifjú képességeit, és megteszi trónörökösévé: neki ajánlja a lánya kezét, mindezzel újabb cselszövések céltáblájává téve a magyar herceget. Amikor a sors mégis fiú örökössel ajándékozza meg a császárt, váratlanul valaki megmérgezi Béla bátyját, a magyar királyt. Hű maradhat-e önmagához az ember a politika viharában? Megtalálhatja-e az igaz szerelmet? A musical-opera többek között ezekre a kérdésekre ad választ.

Az előadásban Béla hercegként Braga Nikita, Mánuel bizánci császár szerepében Egyházi Géza látható. Mellettük Zajkás Boldizsár, Gőbbölös Krisztina, Pomázi Máté, Vajda Zoltán Richárd, Baksa András, Peller Károly, Haraszi Elvira, Péntek Fanni, Horváth Mónika, Papp Csaba, Mátyásky Bence és Tarlós Ferenc is szerepel a darabban.

Zhanna Kozlenko koreográfus és aszisztense, Száraz Tamás a ShowPro Europe táncosaival készített koreográfiát a koncertszerű produkcióhoz, amelynek jelmeztervezője Nagy Viktória, rendezője Máthé Zsolt. A darabban közreműködik az Aranyhang kamarakórus, a karnagy Katyi Zsombor.

A musical ősbemutatóját az idén 10 éves MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet jubileumi rendezvényének keretében október 27-én 19 órakor a Pesti Vigadóban tartják.

Új Harry Potter-sorozat

Elkezdte forgatni az HBO Harry Potter-sorozatát a Warner Bros. leavesdeni stúdiójában, derül ki a Warner közleményéből. Ugyanebben a stúdióban készültek az eredeti Harry Potter-filmek is, a sorozat első évadát pedig 2027-ben mutatják majd be az HBO streamingfelületein.

A bejelentés mellett néhány új szereplő személye is kiderült, Neville Longbottomot Rory Wilmot, Dudley Dursley-t pedig Amos Kitson alakítja majd. A főbb szereplők, köztük a főszereplő trió, illetve Dumbledore és Piton professzor már korábban ismertek voltak.

A Harry Pottert alakító Dominic McLaughlint, a Hermione Grangert játszó Arabella Stantont, és a Ron Weasley szerepében látható Alastair Stoutot több ezer gyerekszínész közül választották ki. A sorozat munkálataiban J. K. Rowling is részt vesz mint executive producer, az HBO pedig azt ígéri, a sorozat részletesebb lesz, mint a korábbi filmes adaptáció.

Kutyanyelv (12.)

Bölni Domokos

Miniatűr

Két évtizede hunyt el Hornyák József, akit a kisprózai műfajok legkövetkezetesebb művelőjének tartottak. Az irodalmi lapokban folyamatosan jelen volt: kisprózái jelentették az olvasók számára a szint, a pár sornyi ‘pillanat’ káprázatát. Hornyák József írásait – még ha regényeire gondolunk, akkor is – bátran nevezhetjük prózai miniatűr-áknak – olvasható róla. Jellegzetes, letisztult és végletekig csiszolt stílusú, ‘miniatűrízált’ prózarajzolatai az emberi érzések, gesztusok, történések döbbenetesen hiteles kelet-európai freskóját vetítik elének.

Évekig ő válaszolta meg az Utunkhoz küldött írásaimat. Kisebb kötetre való levél maradt tőle a birtokomban.

Ezek nagyon ‘miniatűrök’, mindössze pársorosak. Gyakran arról is szólnak (mellékesen?), hogy vágyik Korondra, halászni a Sóvídek gyors patakjaiban...

Megvan az egyetlen „hosszú” levele is. Ebben arról tudósít, hogy el-

olvasta (egyik) novellámat az Igaz Szóban: „Élvezetes, jó, nem lehet ellene kifogás, és mégis: talán már említettem is itt-ott, ha megtalálnád a kulcsot – persze hogy fejtörés is, és a Múzsának is van hozzá köze; ha módját lelnéd, hogy valamitől, valami által egy ici-picit jelentősebbé válna! Mondom: szép, jó. De ha sikerülne! Ott állnál egyből ország-világ előtt, hiszen amit te csinálsz, a hangod, képzelő erőd olyan kevesünknek adatott meg. Kicsi kis erőfeszítés! Magadért és ezért a kedves olvasó táborért.”

Az erősen túlzó dicséreten hamar túltettem magam, nem sokat törtem a fejem. Pedig talán megérte volna.

Öreg fejjel gondolva bizony bánom-forma. Nyafognék kicsit – de immár (nekem is) késő...

*

„Euróbiznisz”

Cetli egy jegyzethez. Kósza sorok, látszólag kapásból. „Jó volna, ha lenne egy Dósa Elekünk, egy új jogtudorunk, az övéhez mérhető tekintélyű országgyűlési képviselőnk... Akiről azt írták, hogy a tudósok között ő a legékesebben

szóló, s az ékesszólók között a leg-tudósabb.”

Vagy ez a (szintén gyanús) gondolat: „Bodor Pétert, hajaj, egyetlen pászmában multa felül utókora. Pénzt ma már úgy hamisítanak, hogy a legkorszerűbb gépek is alig ismerik fel az utánzatot... Ezek a mai zsenik azonban egyáltalán nem hazafiságból sokszorosítják a XXI. század Egyesült Európájának gyönyörű bankóit...”

Bekerültek a riport zárszávába (2004. december 8., szerda).

Ma pedig, amikor eldobom a megsárgult papírost, döbbenettel állapítom meg, hogy sosem volt euróm. Amikor még újdonságnak számított, valaki mutogatta, s felajánlotta, hogy nekem ajándékozza. Feláron!

Akkor vált ellenszenvenessé. Egyáltalán nem vágytam a század „egyesült Európája” gyönyörű bankóinak birtoklására. Elmatattam a szűkőn termő (de bezzeg önhitt) lejjel is.

Jó sorsom pedig megóvott a ma már kissé, hm, nem túl jó hírű „euróbiznisztől”...

**

Azt művelte, amit szeretett

Nyolcvanadik születésnapja alkalmából 1999. októberében aranyéremmel tüntette ki Bandi Dezső iparművészt, művészeti író, népművelő a Magyar Köztársaság elnöke, Göncz Árpád.

„Alig jutott időm elutazni Budapestre. Alkalmi kocsival tettem meg az utat, oda is, haza is. Ott is kissé feszélyezve éreztem magamat, mert az államtitkár úr néprajztudósként emlegetett, én pedig nem tartom magam annak. Nekem legfeljebb vitáim vannak a néprajztudósokkal. Nálam fontosabb a gyakorlat, mint az elvonatkoztatott feltételezések, melyeket akadémikus magaslatokról találnak ki. Ezért vitatkozom velük.”

„A kultúrát művelni kell. Én nem járok úgynevezett szakmai konferenciákra, értekezletekre, nem érek rá, mert a tárgyalgatás folyamatát fontosabbnak tartom, mint az okoskodást.”

„Nálunk az úgynevezett civil szerveződésekre bízánk a népi kultúra ápolását. Én pedig nem aka-

rok illet. Ez túl idő- és munkaigényes, ráadásul a szakembernek kárára van. A szakemberektől elvárják, hogy ingyen dolgozzanak a különböző alapítványok keretében.”

„Az oktatást nem szabad elválasztani a kultúrától. Látja, én most is oktatok, mikor felelős értelmiségi azt kérdi: jó, jó, de mi a haszna a kollégiumnak abból, hogy ott faragást tanulnak a fiatalok? Erre csak azzal válaszolhatok: hát az én hasznom belőle ugyan mi?”

„Nem kérdezik meg, hogy ebben a korban mért nem sétál nagyokat, miért nem élvezi a még hátralévő éveket, miért nem talál magának valami megnyugtató, szép szórakozást, ami egy dolgoz élet után mint nyugdíjas embert méltán megilleti?”

„Hát kell ennél szebb, mint amit most művelek? Hogy azt művelem, amit szeretek? És azt szeretem, amit művelek? Ha lefekszem, akkor is ezeken gondolkodom. És látom, hogy nincs megoldás.”

(Az 1919. október 7-én Magyarorsáron született Bandi Dezső 2005. június 23-án hunyt el Békéscsabán.)

A vadonatúj élet – Dragomán György tárlatnyitón elhangzott beszéde

(Folytatás a 3. oldalról)

meséli ezt a történetet a két szobrászról (hogy az esetleg jelenlévő nem bennfentes marosvásárhelyi hallgatóság számára elmondjam a rendes nevüket is: Kolozsvári Puskás Sándorról és Hunyadi Lászlóról), miközben römiznek, Laló is ott van, és a felesége, Áni néni is, én az Áni néni ölében ülök és kibicelek, nagyon sokszor ültem már az ölében, de többnyire nem itt, hanem a klinikán a laborban, ahol dolgozott, és ahol lehetett tőle gumikesztyűt kunyerálni csúzlígumihoz, mindig adott is, de most a Ritzben vagyunk, römizünk, várom, hogy zsolit kapjunk, nagyon szeretem a zsolit, mert az a másik történet jut róla eszembe, amit persze megint apám mesélt előszeretettel, a színészlőről, akit három zsolival a tábláján kaptak rajta, és az volt a büntetése, hogy a harmadikat víz nélkül ott helyben le kellett nyelni, megtette, akkorára kellett tátsa szegény a száját, hogy olyan fejfájása lett, hogy soha az életben nem múlt el a homloka mögül a hasogatás, úgyhogy mindig, amikor nem a színpadon játszott, jeges vízbe áztatott zsebkendővel kellett neki borogatnia a homlokát, akárhova ment, mindig vitt magával tizenkét fehér zsebkendőt és egy jéggel megtöltött kínai ételtermoszt.

Ezt a történetet mondjuk sose hittem el, de most már látom, hogy mégiscsak igaz kellett, hogy legyen, mert Laló ezt a színészt is lefotózta, szegény színész még telefonálni is csak a borogatással a homlokán tudott, ez a fotó hatvankilencben készült, négy évvel ezelőtt, hogy megszülettem volna, a Ritzről nincsen fotó, vagy lehet, hogy van, csak nem válogatták be a kiállításra a kurátorok, ezért nem tudom, hogy

hányat írunk, és én hány éves vagyok ott, Áni néni ölében, mindegy, a pontos számok csak összazavarnának, römizünk, nagyon nagy meleg van, de minekünk nincsen melegünk egyáltalán, mert az asztal a Maros közepén áll egy olyan hídon vagy pontonhídon, ami félig a víz alatt van, olyan, mint egy elsüllyedt tutaj, apám a tutajokról is nagyon sokat mesél, a nyárról, amit a tutajosokkal töltött húszéves korában a Beszterce folyón, ahol a kivágott nagy fenyőszálfákat tutajjokká ácsolták, és leúszatták a folyón, azt se hittem el soha, mindig azt gondoltam, hogy a Huckleberry Finnől vette az egészet, mert azt ő is és az öccse is kívülről tudták, mert az öccse tizenhatszszor olvasta, és apám is legalább tízszer, látom a fotókat a tutajokról, hát akkor mégis igaz legalább annyi, hogy voltak tutajok a Besztercen, hatvanháromban, amikor apám húszéves volt, de apámat egyik képen se látom.

Nagyon jól tudom pedig, hogy Laló őt is lefényképezte, sokat mesélt arról is, hogy az hogy volt, hogy órákon, sőt napokon át segített neki fotózni, tartotta a lámpákat és a reflektorokat, mert ahogy mesélte, többet lehetett így tanulni Lalótól a fotózásról, mint bármilyen könyvből vagy újságból. Ennek aztán az lett a vége, hogy Laló apámat modellnek is használta, készült egy csupa árnyék közelkép apám arcáról, amióta az eszemet tudom, kint van erről nálunk a falon egy nagyítás, a legenda szerint Laló díjat is nyert vele Dél-Amerikában valamilyen kiállításon, erről többet nem tudok, de nem is számít, a lényeg, hogy apám húszéveskori arcát én csak Laló objektívjén át láttam és ismerem.

Mielőtt a kiállítás anyagát megkaptam volna, a kurátorok voltak olyan kedvesek, és elküldték nekem az apámról készült sorozat többi darabját, nagyon sovány, nagyon fiatal, nagyon dacos fiú, olyan, amilyennek még sose láttam, egy hallgató, kicsit megilletődött fiatalember, nem az a nagydumás pacák, akit később apámként megismertem, azok a fotók nincsenek itt a kiállításon a falakon, Laló munkásságának két legismertebb vonalából, a portrékból és a zsidó temetőkről készített fotókból

nem válogattak most a kurátorok, ezek a képek itt többnyire azok, amiket Laló hivatalból, megbízásból, fotóriporterként fényképezett.

Azt hiszem, ha nem ismertem volna Lalót valamennyire, és nem tudtam volna róla, hogy milyen lelkes és kíváncsi, sőt, kíváncsian lelkes ember volt, akkor is kiérezném ezekből a felvételekből a fényképező kíváncsiságát.

Ahogy a legjobb fotósok, ő se csak fényképez, hanem látni is akarja azt, hogy mi van a képen.

Amit itt maguk körül látunk, a Duna-deltától és a Fekete-tengertől Szináján és Sikaszón át, el egészen a Beszterce folyóig, az a Laló mindig és mindenre kíváncsi objektívjén keresztül mutatja be a gyerekkorom és a szüleim fiatalságának Romániáját és Erdélyét.

A képek többségét én magam korábban soha nem láttam, de ahogy a fentiekből kiderült, rengeteg olyan történetet hallottam, amihez ezek a képek lehetnének az illusztrációk, a kesztyűgyár szorgalmas tündereitől a Sütő Andrást halászni tanító, a halaknak foghegyről odaköppött félszavakkal parancsoló lipovánokon át a perzsaszőnyeget otthon szét-táncoló balett-táncosnő Moszkvából kicsempészett spiccipőjéig, a hegyek között titokban a Szabad Európát hallgató pásztorokról, a vevőinek szenvedélyesen fogadásokat ajánló dinnyeárusról vagy a csomagtartóban hazavitt, aztán böllér hiányában emberi anatómia szerint a mellén ipiszilovágással felboncolt disznóról.

Ezeket vagy elhittem, vagy nem, de ha nem, akkor is megtanultam, hogy hogyan kéne úgy továbbmesélni őket, hogy még kacifántosabbak legyenek, hogy jól lehessen majd a Ritz römiasztalánál ülve sörözés vagy fröccsözés közben továbbmesélni őket, ha majd egyszer, hogyha eljön az idő, én is odakerülök.

Nem kerültem oda, nem úgy alakult, a Ritz réges-régen megszűnt, ez a világ is csak ezeken az eddig sose látott fotókon létezik már, ahogy nézem őket, mindegyik ismerős, és mindegyik idegen, bármelyiken ott lehetnék, de nem vagyok ott egyetlen se.

Nézem a képeket, a történetekre gondolok, az jut eszembe, hogy ott a standok és a kocsmák és a házibulik konyháinak asztalai körül olyan sokszor kényszeredett, de nagyon harsány vidámsággal mesélték az emberek egymásnak újra és újra, hangosabbnál is hangosabban ezeket a történeteket, mintha nagyon vidám rabok lettek volna valami furcsa börtönben, ahol inni is és mesélni is lehet bármeddig, épp csak a börtönt elhagyni, azt nem lehet soha.

Nézem a képeket, Lalóra gondolok, arra, ahogy penzum-ból, és mégis elszánt érdeklődéssel fotózta őket, többnyire az Új Élet számára, azt nem dőnthette el, hogy mit fényképez, de azt igen, hogy hogyan, az jut eszembe, hogy azt a lapot én metsző iróniával, Vadonatúj Életként hallottam csak emlegetni, nézem a képeket, rajtuk egy egész elsüllyedt világ, a régi életük. A régi életünk, amit ott és akkor, így, egyedül csak Laló, vagyis Erdélyi Lajos látott.

A kiállítást megnyitom.

Érdeklődők a tárlatnyitón

Forrás: litera.hu/Fotó: Zoltai András

Istennek és támogatóiknak mondtak köszönetet

Ünnepeltek a désfalvi unitáriusok

Múlt szombaton hármás ünnepet ültek a désfalvi unitáriusok: hálát adtak Istennek templomuk külső felújításáért, felavatták a felújított orgonájukat, és megünnepelték az amerikai, belmonti testvérkapcsolatuk 35 éves évfordulóját.

Gligor Róbert László

Csodálatos nap volt a múlt szombaton a 319 lelkes désfalvi unitárius gyülekezet számára, az isteni gondviselés és az emberi szeretet megnyilvánulásának ünneplése, ugyanis több évtizedes gondok oldódtak meg, illetve vágyak teljesedtek be a gyülekezet életében az elmúlt időszakban. A csodálatosan fehérbe „öltözött” templomuk falai között sokan gyűltek össze mindezekért hálát adni. A nagyszabású ünnep istentisztelet keretében zajlott, amelyen ft. András Benedek, a Magyar Unitárius Egyház főjegyzője végezte az igehirdetést, ezt követően Szombatfalvi Csongor házigazda lelkész tartott is-

ták a megújult templomi hangszert, köszöntőbeszédet mondott Kis István László gyülekezeti gondnok, ft. András Benedek püspökhelyettes, majd Molnár Attila magyarsárosi lelkész, a Küküllői Unitárius Egyházkör ügyigazgatója felolvasta Márkos Hunor Elemér esperes üdvözlőlevelét. Az amerikai barátok részéről Chris Jablonski belmonti lelkész és Martha Durkee-Neuman segédlelkész szóltak fel, majd Molnár Margaréta Boróka gyülekezeti tag három Kis-Küküllő menti népdal eléneklésével gyönyörködtette az ünneplőket.

A világi jelenlevők részéről köszöntő beszédet mondott Dévai Erika konzulasszony Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusa képviselété-

mondtak köszönetet és nyújtottak át okleveleket, ajándékokat a különböző támogató intézményeknek, szervezeteknek, személyeknek.

Mit is ünnepeltek a désfalviak?

A désfalvi unitárius egyházközség létrejöttének pontos idejét nem ismerik, de feltehető, hogy már a 17. század elején létezett. A templom építéséről sem tudnak pontos adatokat, de már 1800 előtt volt templomuk, azonban az annyira megrongálódott, hogy szükséges volt újjáépíteni. A jelenlegi templom 1834-ben épült, a régi épület egy részének átmentésével. Azóta számos kisebb-nagyobb felújítások zajlottak, a legutóbbi nagyobb beavatkozás 2008-ban volt. Egy nagyszabású munkálattal 2022-ben a templom teljes külső javítása történt meg, melyet nagyrészt a magyar kormány (a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.) támogatott pályázati úton, ehhez a községi önkormányzat és az egyházközség is hozzájárult. A nagymértékű munkát közel 117 ezer lejbe került.

A templomban található orgona 1840-ből származik, a Jármí család adományozta az egyházközségnek, a marosvásárhelyi Szabó János építette. Nagyon rossz állapota miatt legalább egy évtizede nem használták. Hogy újra szólhasson a gyönyörű orgona, közel hatvan év után újabb nagyszabású beavatkozás történt, a hangszer tavaly teljes mértékben felújításra került a kolozsvári Pozsár Róbert munkája révén. Ezt a belmonti testvérek támogatták a javítás összegének több mint felével, emellett a magyar kormány (Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.) és a Maros Megyei Tanács is támogatta e nemes célt, de a gyülekezeti tagok is adományoztak. A beavatkozás költségei 44.600 lejre rúgtak.

Az egyházközség nagyon jó testvérkapcsolatot ápol az amerikai Massachusetts állambeli belmonti univerzalista unitárius gyülekezettel. A testvérkapcsolat 1990-ben alakult meg, az akkori Bálint-Benczédi Ferenc helyi lelkész és a lelkes Hans de

Gyönyörűen megújult a templom 2022-ben

Fotók: Pap Zoltán

Muinck Keizer belmonti gyülekezeti tag közreműködésével, de fontos megemlíteni Diane Miller akkori belmonti lelkész, Sherry Jones gyülekezeti tag és Alfa Radford kórusvezető neveit, akik fontos szerepet játszottak a kapcsolat létrejöttében. Az idén 35 éves testvérkapcsolatnak számtalan hozadéka volt: a két gyülekezet tagjai rendszeresen látogatják egymást, a belmonti gyülekezet több alkalommal támogatta a désfalvi közösséget anyagilag is, évente egy alkalommal közös online istentiszteletet tartanak, de jóvoltukból működik egy ösztöndíjprogram is, amelynek keretében diákokat támogatnak anyagilag, de szociális és más területen is támogatják a désfalvi gyülekezetet.

Több időt fordítottak a testvérekre

Belmontból múlt héten egy 17 fős küldöttség érkezett az erdélyi gyülekezetbe. Múlt csütörtökön fogadták őket Kolozsváron, ahol bemutatták számukra a Vallásszabadság Házát, a főteret, a Szent Mihály templomot, Mátyás király szülőházát, Tordán a múzeumban megtekintették az 1568-as országgyűlést megörökítő festményt, meglátogatták a sóbányát, kirándultak a Tordai hasadékhöz is. Pénteken Bözödújfaluban az Összetartozás templomát és a kopjafafalut, Kőrispatakon a szalmakalap-múzeumot, Szejkelfürdön a székely kapukat, Orbán Balázs síremlékét és a Mini Erdély Parkot is bemutatták a vendégeknek, akik vásárolhattak Koron-

don, és meglátogatták a szovátai unitárius templomot is.

A szombati ünnepi istentiszteletet tartottak, ahol a helyi és a két amerikai lelkész prédikált dr. Rácz Livia párhuzamos tolmácsolásával, majd a 17 tagú belmonti küldöttség tartott kórusszolgálatot a désfalvi énekvezér orgonakisérétevel, ezt követően ismét Molnár Margaréta Boróka énekelt népdalokat. Az ebédet a tanácsteremben fogyasztották el, amely épületet ugyancsak a belmontiak adományából építették 1995-ben. Ez alkalommal emléktáblát avattak a tanácsterem falán a tavaly elhunyt Sherry Jones emlékére, aki lelkes előremozdítója volt a testvérkapcsolat kialakításának és működtetésének, illetve a tanácsterem építési költségeiben is nagy részt vállalt családjával együtt. Avatóbeszédet dr. Rácz Livia mondott, aki furulyán kísérte a belmonti kórus emlékező énekműsorát is. A vendégek délután a hagyományos kenyérsütéssel ismerkedhettek a faluban, este közös bográcsfűszerezésre került sor a helyiekkel, amelyet a szászcsávási zenészek tettek hangulatosabbá, majd a vendégek és vendéglátók egyaránt táncra perdültek a vendégek tiszteletére szervezett táncbázisban.

Hármás ünnepet ültek a désfalvi gyülekezetben

mertetőt arról, hogy tulajdonképpen miért is ad hálát a gyülekezet: 2022-ben befejeződött a templom külső javítása, felújították az 1840-ben épült orgonát, illetve 35 éve testvérgyülekezeti kapcsolatokat ápolnak az Amerikai Egyesült Államokbeli Belmont unitárius gyülekezetével. Pozsár Róbert kolozsvári orgonajavító által játszott két zeneművel, valamint egy emlékjel leleplezésével felavat-

ben, dr. Vass Levente parlamenti képviselő, valamint a désfalvi Béres János, Mikefalva község polgármestere, és jelen volt Magyarország Kolozsvári főkonzulátusa részéről dr. Kőrösi Viktor Dávid vezető konzul is (akinek felesége désfalvi). A belmonti gyülekezet részéről dr. Rácz Livia kapcsolattartó énekelt egy gyönyörű francia dalt Pozsár Róbert orgonakisérétevel, majd a helyiek

Medvetámadások megelőzése Marosvásárhelyen

Novák Levente konkrét intézkedéseket sürget

Novák Levente szenátor, a Maros megyei RMDSZ ügyvezető elnöke hivatalos kérdésfelvetést intézett a környezetvédelmi, vízügyi és erdészeti miniszterhez, amelyben felhívta a figyelmet arra a veszélyre, amelyet a medvék növekvő jelenléte okoz Marosvásárhelyen – többek között a központi, lakott területeken, illetve az Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem térségében.

Szeredai Vivien

A szenátor szerint „a medvék fényes nappal szabadon kószálnak, veszélyeztetve az emberek életét”, a helyi hatóságoknak pedig már többször be kellett avatkozni, hogy egy medvecsaladót áttelepítsenek.

Válaszában a környezetvédelmi miniszter megemlítette, hogy a beavatkozást ilyen esetekben a 81/2021. számú sürgősségi rendelet szabályozza, amely fokozatos módszereket ír elő: elűldözés, altatás és áttelepítés, eutanáziával történő eltávolítás vagy kilövés, annak függvényében, hogy a beavatkozási csapatok milyen szintű kockázatot mérnek fel a helyszínen. A környezetvédelmi minisztérium vezetősége azt is elmondta, hogy jelenleg folyik a barnamedve-populáció védelmére irányuló nemzeti projekt, amelynek céljai között szerepel a medveállomány meghatározása genetikai vizsgálatok

révén, az ember és állat közötti konfliktusok csökkentése, illetve védelmi rendszerek (elektromos kerítések, megfigyelő kamerák, altatáshoz alkalmas készletek és speciális ketrecek) telepítése – derül ki a Novák Levente RMDSZ-szenátor sajtóirodájára által július 15-én kiadott közleményből.

A hivatalos adatok szerint a romániai barnamedve-populáció becsült száma 10.419 és 12.770 között van. A 2025-ös évre 426

példányos nemzeti megelőzési kvótát és 55 példányos intervenció kvótát hagytak jóvá, amelyből 43 példányt Maros megyére osztottak ki.

„Bármennyire is fontos a vadvilág védelme, az emberek biztonságának kell az első helyen állnia. Valódi együttműködésre van szükség a minisztérium, a helyi hatóságok és a szakemberek között, és egyszerűsíteni kell az eljárásokat, hogy gyors és hatékony beavatkozásokat tegyenek lehetővé” – hangsúlyozta Novák Levente, a környezetvédelmi minisztériumtól kapott válasz birtokában.

A július 15-én kiállított sajtóközleményből az is kiderül, hogy a szenátusi előljáró a minisztérium által a 81/2021-es számú rendelethez javasolt törvénymódosítás felgyorsítását kéri, hogy ezt rugalmasabban és a valós helyszíni szituációkhoz igazodva lehessen alkalmazni.

A Maros Megyei Egészségbiztosítási Pénztár

szerződéskötési időszakot hirdet az orvosi szolgáltatások iránti igények fedezésére a következő területeken (nappali kórházi ellátásban végezhető szolgáltatások): járóbeteg-szakellátás a klinikai szakterületeken, fogászati ellátás, járóbeteg-szakellátás a paraklinikai szakterületek számára – fogászati röntgen és klinikai ultrahang, kórházi orvosi szolgáltatások.

Az egészségügyi szolgáltatók, akik a fent említett egészségügyi ellátási területeken egészségügyi szolgáltatások nyújtására vonatkozó szerződések megkötése iránt érdeklődnek, 2025. július 25-28. között nyújthatják be/küldhetik be a szerződéskötéshez szükséges dokumentumokkal együtt a kérelmeket elektronikus formátumban, kiterjesztett elektronikus aláírással. A szerződéskötési eljárás befejezésének határideje 2025. július 31.

A szerződéskötési naptár, a szerződéskötéshez szükséges dokumentumok, a szakorvoshiánnyal (járóbeteg- és palliatív ellátás) küszködő települések/vidékek listája a Maros Megyei Egészségbiztosító Pénztár honlapján, a <https://cas.cnas.ro/casms> címen vagy az intézmény székhelyén megtekinthető.

Dr. Ács Valéria igazgató

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

RÉSZVÉTNYILVÁNÍTÁS

Őszinte részvétünket és együttérzésünket fejezzük ki BALIZS VILMOS volt munkatársunk elhunytá végett. Vigasztalódást kívánunk a családnak. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
A Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Karának munkaközössége. (-)

EGYÜTT. PARAJÓÉRT

NEM VAGYTOK EGYEDÜL!

**BRONX
DREAMFLOW
MOUNÁR JOCÓ
RUDÁN JOE
HOMONYIK SÁNDOR
VIKIDÁL GYULA**

**MAROSVÁSÁRHELY
JÚLIUS 27-ÉN 17 ÓRÁTÓL**
Little Club & Lounge Udvarter (Sinaia u. 3)

HATÁRTALANUL

VÁLOGATOTT CSOPORTOS KIÁLLÍTÁS

**HELYSZÍN: MAROSVÁSÁRHELY,
STUDIUM HUB KULTURÁLIS KÖZPONT
(BOLYAI UTCA 15.)**

**A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2025. JÚLIUS 3. - AUGUSZTUS 11.**

MűvészTér
studium HUB

MűvészTér

muveszterem_kozosseg

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

**Anna Jonas
A csokoládés
lány**

**HAN KANG
GÖRÖG LECKÉK**

**Han Kang
Görög leckék**

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

**ÜZENET
SZERETETTEL
VASÁRNAP 13:30**

ÜZENJEN ÖN IS
ERDÉLY LEGNÉPSZERŰBB
KÍVÁNSÁGMŰSORÁBAN!

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

**Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.**

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

RADIO KOKO

ONLINE STREAMING

NE HALLGASS MÁSRÁ!

CityTV

MAROSVÁSÁRHELY

**MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA**

228-as
a **DIGI** hálózatban